

**UCHWAŁA NR XIV/101/2024
RADY GMINY NIEPORĘT**

z dnia 19 grudnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2025-2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1465 i 1572), w związku z art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 i M.P. z 2024 r. poz. 93), art. 10 ust. 1-2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939), art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673) oraz rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r., poz. 642) – Cel operacyjny 2 - Profilaktyka uzależnień, Rada Gminy Nieporęt, uchwała co następuje:

§ 1.1. Uchwala się „Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2025-2026”, zwany dalej „Programem”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

2. Program stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nieporęt na lata 2017-2025, uchwalonej odrębnie.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nieporęt.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podpisania.

Przewodniczący Rady Gminy
Nieporęt

Piotr Pietrucha

Załącznik
do Uchwały Nr XIV/101/2024
Rady Gminy Nieporęt
z dnia 19 grudnia 2024 r.

**Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych
oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2025-2026**

Spis treści

Rozdziały:

I.	Podstawy prawne	3
II.	Wprowadzenie	5
III.	Adresaci Programu	9
IV.	Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Nieporęt	10
V.	Cele i zadania Programu	22
VI.	Realizatorzy Programu	40
VII.	Zasady finansowania Programu	41
VIII.	Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nieporęcie	41
IX.	Monitoring i sposób kontroli realizacji Programu	42
X.	Zasady usytuowania na terenie Gminy Nieporęt miejsc sprzedaży oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	43
XI.	Zakończenie	45

I. Podstawy prawne

Ustawy:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 i M.P. z 2024 r. poz. 93),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673),
4. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1670),
5. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 i 1572),
6. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2024 poz. 1491),
7. Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r. poz. 2469).

Krajowe programy strategiczne:

1. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642);
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 (Dz. U. 2023 r. poz. 2480);
3. Uchwała w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030 (Uchwała Nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r.).

Regionalne programy i dokumenty:

1. Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Województwa Mazowieckiego na lata 2022-2025 (Uchwała Nr 35/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 22 marca 2022 r.),
2. Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2030 (Uchwała 92/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 21 czerwca 2022 r.),
3. Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla mieszkańców Powiatu Legionowskiego na lata 2021 – 2025 (Uchwała nr 208/XXVII/2021 Rady Powiatu w Legionowie z dnia 29 marca 2021 r.),
4. Strategia Rozwoju Powiatu Legionowskiego na lata 2016-2025 (Uchwała nr 98/XV/16 Rady

Powiatu w Legionowie z dnia 26 lutego 2016 r.),

5. Uchwała Nr LX/53/2018 Rady Gminy Nieporęt z dnia 30 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia zasad usytuowania na terenie gminy Nieporęt miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,

6. Uchwała Nr LX/54/2018 Rady Gminy Nieporęt z dnia 30 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Nieporęt.

II. Wprowadzenie

Zadaniem Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2025-2026 (dalej „Program”) jest promowanie zdrowia, zapobieganie używaniu substancji psychoaktywnych i rozwiązywanie problemów wynikających z ich używania i uzależnienia od nich, jak również rozwiązywanie problemów wynikających z uzależnień od zachowań (uzależnień behawioralnych) oraz tych związanych z przemocą domową oraz innymi formami przemocy. Zatem Program koncentruje się tylko na wycinku życia społecznego. Warto pamiętać, że zarówno na poziomie indywidualnym, jak i w skali całej społeczności problemy społeczne współwystępują ze sobą i układają się w charakterystyczne wiązki problemów. Kontekst innych problemów ma istotne znaczenie dla planowania i podejmowania działań we wszystkich wspomnianych obszarach, a także dla prognozowanych efektów tych działań. Niekiedy interwencja profilaktyczna zaplanowana dla ograniczenia występowania konkretnego problemu, ujęta w Programie, może przyczynić się do rozwiązania także innych problemów.

Program określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki i minimalizacji szkód zdrowotnych oraz ekonomicznych wynikających z nadużywania alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, uzależnień od zachowań oraz zachowań społecznie nieakceptowalnych, w tym minimalizacji problemu przemocy domowej i przeciwdziałaniu i minimalizacji innych form przemocy, zatem określa kierunki profilaktyki i działań mających na celu rozwiązywanie problemów w obszarze uzależnień i zachowań przemocowych w ujęciu zintegrowanym. Realizacja Programu powinna przyczynić się do poprawy zdrowia fizycznego i psychicznego mieszkańców Gminy Nieporęt (dalej „Gmina”), zmniejszenia szkód społecznych, osobniczych i ekonomicznych, właściwego wychowywania młodego pokolenia, a także zapewnienia ładu i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa społeczności lokalnej.

Program jest kontynuacją i rozwinięciem działań w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy podejmowanych przez Gminę w latach ubiegłych.

Program w swoim założeniu:

- określa zadania i przyporządkowuje im działania formułowane w oparciu o dostępne zasoby,
- wskazuje narzędzia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami i różnymi formami przemocy,

- wskazuje podmioty odpowiedzialne za jego realizację,
- określa źródła finansowania.

Program został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii oraz zgodnie z Celem operacyjnym 2: Profilaktyka uzależnień, Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, przyjętym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 roku.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 **ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. W szczególności zadania te obejmują:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Ponadto zgodnie z art. 10 ust. 1 **ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii** do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii. Zadania te obejmują:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Ustawa o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw w art. 2 wprowadziła zmiany do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Między innymi art. 4¹ ust. 2 otrzymał brzmienie: „Realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.”

Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 określa zadania dla jednostek samorządu terytorialnego i w wykazie zadań służących realizacji Celu operacyjnego 2: Profilaktyka uzależnień, należą zadania z obszarów:

a) zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom:

Zadanie 1: Edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom.

Zadanie 2: Monitorowanie i badania problematyki związanej z sytuacją epidemiologiczną w zakresie używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych i elektronicznych papierosów, używania środków odurzających, substancji psychotropowych,

środków zastępczych i NSP, spożywania alkoholu (z uwzględnieniem monitorowania poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu).

Zadanie 3: Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień.

Zadanie 4: Poszerzanie i udoskonalanie oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego.

Zadanie 5: Poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin.

Zadanie 6: Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie.

Zadanie 7: Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich.

b) uzależnienie od alkoholu:

Zadanie 1: Wdrożenie i upowszechnianie standardów i procedur profilaktyki, diagnozy oraz terapii FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych) zgodnie z aktualnym stanem wiedzy naukowej.

Zadanie 2: Kształcenie personelu medycznego w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia i podejmowania interwencji wobec pacjentów pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie oraz na temat FASD.

Zadanie 4: Zmniejszanie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu.

Zadanie 5: Zwiększanie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie produkcji, dystrybucji, sprzedaży, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych.

c) uzależnienia od zachowań (uzależnienia behawioralne):

Zadanie 1: Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie materiałów informacyjno-edukacyjnych, prowadzenie kampanii społecznych, strony i poradni internetowej oraz telefonu zaufania.

d) uzależnienia od narkotyków:

Zadanie 1: Zadania na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP.

Program jest ponadto realizowany w oparciu o ustawę o zdrowiu publicznym, która w art. 2 wskazuje katalog zadań z zakresu zdrowia publicznego, który obejmuje realizację zadań własnych gminy polegających na promocji lub ochronie zdrowia.

W celu realizacji wyżej wymienionych zadań Program określa sposoby realizacji zadań zawartych w Programie, które dostosowane są do lokalnych potrzeb i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne, osobowe i finansowe.

Budowanie spójnej strategii przeciwdziałania problemom uzależnień opiera się na systemowości i konsekwentnym wdrażaniu działań profilaktycznych i terapeutycznych we współpracy z wieloma środowiskami zawodowymi i instytucjami prowadzącymi działania w tym zakresie. Działania te odzwierciedla niniejszy Program, który w sposób kompleksowy podejmuje problemy z obszarów wynikających z uzależnień od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych, jak również z zakresu przemocy domowej i innych form przemocy.

Program uwzględnia wytyczne dotyczące realizacji i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz w zakresie przeciwdziałania narkomanii - wskazane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (dalej „KCPU”).

III. Adresaci Programu

Adresatami Programu są: dzieci i młodzież, rodzice, osoby starsze i seniorzy, osoby niepełnosprawne, osoby z dysfunkcjami zdrowotnymi, osoby z problemami dysocjalnymi, osoby wymagające wsparcia w problemach emocjonalnych i wychowawczych, kadra pedagogiczna szkół i przedszkoli, w tym kadra nimi zarządzająca, pracownicy socjalni,

psycholodzy, terapeuci, organizacje pozarządowe działające na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy, sprzedawcy napojów alkoholowych, pozostała społeczność lokalna, pozostali adresaci.

IV. Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Nieporęt¹

Opracowanie Programu zostało poprzedzone przeprowadzeniem diagnozy społecznej dotyczącej w szczególności rozpoznania czynników ryzyka i czynników chroniących występujących w społeczności Gminy, określenia skali i specyfiki problemów między innymi związanych z używaniem substancji psychoaktywnych czy też problemu przemocy domowej oraz posiadanych przez Gminę zasobów osobowych, rzeczowych i finansowych.

Obowiązek przeprowadzania diagnozy społecznej w jednostkach samorządu terytorialnego reguluje ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. W akcie prawnym określono, że gmina opracowuje strategię rozwiązywania problemów społecznych. Zapis ten wzmocniono w art. 17 ust. 1 pkt w/w ustawy podkreślając, że do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Diagnoza społeczna to badanie społeczności lokalnej, którego celem jest poznanie potrzeb, oczekiwań i problemów związanych z jakimś określonym zagadnieniem. Prowadząc diagnozę, sięga się do wiedzy i doświadczeń ludzi tworzących społeczność Gminy, ekspertów, a także organizacji i instytucji.

Diagnoza ma na celu przede wszystkim zdiagnozowanie stanu społeczeństwa oraz wskazanie przyczyn obecnej sytuacji. Bezpośrednio lub pośrednio odnosi się do stanu i sposobu zaspokajania potrzeb społecznych. Jej specyfiką jest fakt, iż koncentruje się ona na zidentyfikowaniu i opisanie takich zjawisk, które ograniczają zaspokojenie potrzeb społecznych lub stwarzają zagrożenie takiego ograniczenia. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby

¹ Badanie przeprowadzone na przełomie października i listopada 2023 roku przez firmę zewnętrzną – Krajowy Ośrodek Kształcenia Administracji KOKA w Krakowie. Dokument „Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Nieporęt, zawierająca tematykę uzależnień i przemocy, analizę SWOT i ESPAD oraz rekomendacje na przyszłe lata” stanowi odrębny, obszerny dokument.

i oczekiwania mieszkańców. Specyfiką diagnozy problemów społecznych jest to, że koncentruje się ona na identyfikacji i opisie zjawisk ograniczających lub stwarzających zagrożenie ograniczenia zaspokajania potrzeb społecznych dotyczących wielu osób w społeczności. Zatem wprowadzanie w życie dobrze skonstruowanych programów prewencyjnych, wynikających z rzetelnie przeprowadzonej diagnozy społecznej przyczyni się do podniesienia poczucia bezpieczeństwa wśród społeczności lokalnej.

W związku z powyższym w październiku i listopadzie 2023 roku firma zewnętrzna – Krajowy Ośrodek Kształcenia Administracji KOKA w Krakowie – przeprowadziła badania wśród mieszkańców Gminy, uczniów gminnych szkół podstawowych oraz liceum, dyrektorów szkół, pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nieporęcie (dalej „GOPS”) oraz wśród sprzedawców napojów alkoholowych. Dokument „Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych Gminy Nieporęt, zawierająca tematykę uzależnień i przemocy, analizę SWOT i ESPAD oraz rekomendacje na przyszłe lata” stanowi odrębny, obszerny dokument.

W ramach diagnozy, badaniu poddano problemy społeczne, o których skali i zasięgu trudno jest wnioskować jedynie na podstawie danych zastanych. Są to problemy uzależnień od substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych, przemocy w rodzinie i przemocy rówieśniczej. Specyfika tych zjawisk powoduje, że są trudne z perspektywy osoby – do uświadomienia sobie ich zaistnienia, a z perspektywy instytucji – do rozpoznania. Nierzadko bowiem łatwiej przyznać się do ubóstwa, bezrobocia czy choroby, niż do uzależnienia bądź przemocy, co spowodowane jest, m.in. wstydem oraz niechęcią do ujawniania spraw rodzinnych obcym osobom.

W związku z powyższym głównym celem zrealizowanej diagnozy było wskazanie skali problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych, zjawiska przemocy domowej, rówieśniczej i szkolnej, cyberprzemocy oraz problemu uzależnień behawioralnych na terenie Gminy. Badanie zostało zaprojektowane i zrealizowane, aby poznać skalę występujących problemów społecznych w Gminie oraz scharakteryzować postawy społeczne względem wybranych problemów społecznych. Obszary dotyczące ogólnej wiedzy i opinii mieszkańców, ich doświadczeń osobistych oraz postrzegania zjawiska uzależnień i przemocy w najbliższym otoczeniu.

Rekomendowane działania profilaktyczne wynikające z przeprowadzonych badań:

- w kwestii spożywania alkoholu oraz substancji psychoaktywnych wśród nieletnich, należałoby prowadzić monitoring tego problemu oraz organizować spotkania edukacyjne zarówno z uczniami, jak i rodzicami na temat zagrożeń wynikających z tego typu

uzależnień. W związku z tym zalecana jest realizacja kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, papierosów, substancji psychoaktywnych, w tym narkotyków oraz dopalaczy, a także uzależnień behawioralnych,

- w szkołach należy realizować programy profilaktyczne rekomendowane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego,

- w opinii młodzieży podejmowane działania profilaktyczne są dla nich ciekawe i chętnie w nich uczestniczą, dlatego należy organizować warsztaty profilaktyczne z udziałem specjalistów. W związku z tym ważne jest edukowanie pedagogów, wychowawców oraz nauczycieli i dyrektorów, aby wyposażyć ich w umiejętności potrzebne do prowadzenia świadomej profilaktyki szeroko pojętych uzależnień i przeciwdziałaniu przemocy.

Działania profilaktyczne powinny uwzględniać:

1) **czynniki ryzyka** – skłaniające do zachowań problemowych, m.in.: zaburzenia więzi (zwłaszcza uczuciowej) pomiędzy rodzicami i dziećmi, wysoki poziom konfliktów w rodzinie (w tym między rodzicami), zaburzenia w pełnieniu ról ojca i matki, brak dyscypliny i kontroli lub nadmierna kontrola i dyscyplina, tolerancja rodziców, wychowawców, społeczeństwa, np. sprzedawców napojów alkoholowych, wobec zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, rodzice jako wzorce nieprawidłowych zachowań (picie, palenie, agresja, niewłaściwe zachowania), dostępność narkotyków, wpływ reklamy alkoholu na świadomość dzieci i młodzieży;

2) **czynniki chroniące** – przed zachowaniami problemowymi: silna, pozytywna więź emocjonalna z rodzicami, zainteresowanie nauką szkolną, regularne praktyki religijne, poszanowanie prawa, norm, wartości i autorytetów społecznych, przynależność do pozytywnej grupy.

Profilaktyka powinna być prowadzona na kilku poziomach, aby spełniała swoją rolę:

1) profilaktyka uniwersalna – na którą składają się działania do całych grup, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów alkoholowych. Ich celem jest zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka. Zaleca się:

- wdrażanie działań ukierunkowanych na wzmacnianie systemu wartości dzieci i młodzieży, w szczególności promocji zdrowia, a także kształtowanie przekonań

normatywnych i umiejętności psychospołecznych;

- wspieranie prospołecznych działań młodzieży przez autorytety, programów liderkich i działań rówieśniczych z obszaru profilaktyki i promocji zdrowia;
- utrzymywanie dobrych relacji z innymi niż rodzice kompetentnymi i troskliwymi osobami dorosłymi (np. dziadkami, nauczycielami, autorytetami) jest jednym z ważnych czynników chroniących i wspierających prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży;
- wykorzystywanie zainteresowań dzieci i młodzieży i ich aktywności fizycznej do budowania alternatywnych, w stosunku do picia alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych, czy uzależnień behawioralnych. sposobów spędzania wolnego czasu i realizacji własnych zainteresowań - rekomenduje się, aby działania te miały formę warsztatów i spotkań z ekspertami, ponieważ jest to najbardziej lubiana i skuteczna forma profilaktyki dla tej grupy;
- organizację kursów radzenia sobie ze stresem, usprawniania komunikacji interpersonalnej, radzenia sobie z negatywnymi emocjami;
- wzmacnianie asertywnych zachowań, pewności siebie i samoakceptacji poprzez zajęcia z terapeutami zajęciowymi;
- zorganizowanie kampanii informacyjnej dla dzieci i młodzieży szkolnej w celu uświadomienia jak alkohol i inne substancje psychoaktywne oraz inne niebezpieczne uzależnienia behawioralne wpływają na organizm człowieka oraz funkcjonowanie społeczności w social mediach;
- rekomenduje się warsztaty dla dzieci i młodzieży na temat przemocy, agresji i konfliktów między uczniami;
- rekomenduje się edukację rodziny pod względem problemów uzależnień i zasięgnięcia pomocy w wypadku występowania przemocy; edukacja może mieć formę kampanii społecznej oraz warsztatów i spotkań z ekspertami (w formie stacjonarnej lub on-line); prowadzenie lokalnych kampanii i innych działań edukacyjnych, mających na celu podniesienie wiedzy społeczeństwa na temat szkodliwości i skutków przyjmowania substancji psychoaktywnych oraz na temat uzależnień behawioralnych.

2) profilaktyka selektywna - na którą składają się działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko występowania problemów alkoholowych i/lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Rekomenduje się:

- zapewnienie łatwego dostępu do źródeł informacji, przeznaczonych dla osób szukających wsparcia, dotkniętych problemem uzależnień i/lub przemocy. Specjalistycznym wsparciem

powinni zostać objęci mieszkańcy oraz rodziny z problemem alkoholowym - tym rodzinom powinny zostać zaproponowane warsztaty lub spotkania, podczas których mogliby uzyskać wsparcie i wzmacniać swój autorytet wychowawczy pod okiem psychologów;

- przeprowadzenie kampanii informacyjnej o dostępnych formach pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym w Gminie;
- opracowanie lokalnej kampanii na rzecz zwiększenia świadomości oraz odpowiedzialności sprzedawców napojów alkoholowych i uwrażliwienia ich na szkodliwość sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim.

3) profilaktyka wskazująca - na którą składają się działania nakierowane na osoby, u których można stwierdzić objawy problemów związanych z uzależnieniami lub inne zaburzenia zachowania, wynikające z czynników wewnętrznych (zaburzeń psychicznych) lub zewnętrznych (np. przemoc domowa, agresja w szkole). Celem jest przeciwdziałanie pogłębianiu się procesu chorobowego, minimalizacja szkód, umożliwienie osobie chorej powrotu do satysfakcjonującego życia wolnego od środków psychoaktywnych i prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie. Zaleca się:

- zwiększenie dostępności do placówek leczniczych dla osób uzależnionych od alkoholu, wspieranie działań rehabilitacyjnych i grup wsparcia - stworzenie możliwości resocjalizacji osób uzależnionych. Zalecane jest, aby poza uczestnictwem w psychoterapii osoby uzależnione korzystały również z oferty ruchów samopomocowych;
- zwiększanie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu lub zwiększanie dostępu do istniejących form wsparcia;
- wspieranie działalności środowisk abstynenckich. Zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym. Zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym;
- wzmocnienie integracji społeczności lokalnych na rzecz wspierania rodzin borykających się z różnymi problemami społecznymi, w tym zagrożenia przemocą, alkoholizmem, narkomanią, uzależnieniami behawioralnymi;
- wyrównywanie szans może zostać przeprowadzone w różnorodny sposób, m.in. opracowanie programów profilaktycznych przeciwdziałających problemom społecznym w rodzinach, wspieranie i rozwój poradnictwa rodzinnego lub wspieranie rodzin i form zastępczych w opiece nad dzieckiem - działanie to znajduje uzasadnienie w fakcie, iż to rodzina jest podstawową komórką społeczną i to od jej kondycji zależy rozwój psychospołeczny dzieci i młodzieży.

Profilaktyka obejmuje ponadto profilaktykę:

- 1) **uprzedzającą**, która polega na przeciwdziałaniu niepożądanym zjawiskom, które jeszcze nie wystąpiły, ale których można się spodziewać;
- 2) **objawową**, która podejmowana jest z chwilą wystąpienia pierwszych objawów niepokojących zachowań.

Strategie oddziaływań profilaktycznych obejmują:

- 1) **strategię informacyjną** (na każdym poziomie zagrożeń);
- 2) **strategię edukacyjną** (na każdym poziomie zagrożeń);
- 3) **strategię alternatywną** (na każdym poziomie zagrożeń);
- 4) **strategię interwencyjną** (przeznaczona dla osób podejmujących zachowania problemowe);
- 5) **strategię zmniejszania szkód** (skierowana do adresatów najwyższego ryzyka).

Analiza SWOT

Dobór narzędzi do realizacji zadań przyjętych w Programie zależy od dostępnych środków finansowych, ale także od zasobów osobowych i rzeczowych będących w posiadaniu Gminy oraz takich, które pozostają do dyspozycji instytucji w jej otoczeniu. Na sposoby i warunki realizacji Programu mają też wpływ uwarunkowania wynikające z czynników zewnętrznych, takich jak obowiązujące prawo czy zmiany postaw społecznych. Poniżej dokonano podstawowej autodiagnozy Gminy w formie analizy SWOT, obejmującej posiadane przez Gminę słabe i mocne strony, a także szanse i zagrożenia płynące z otoczenia Gminy, które mogą wpływać na realizację zaplanowanych przez Gminę działań.

Analiza SWOT to narzędzie strategiczne stosowane w biznesie i zarządzaniu, służące do oceny wewnętrznych i zewnętrznych czynników wpływających na organizację, produkt lub projekt. Akronim SWOT pochodzi od czterech głównych elementów, które są analizowane:

S - Strengths (mocne strony): odnoszą się do wewnętrznych mocnych stron, zalet, zasobów lub umiejętności. To wszystko to, co wynika z czynników wewnętrznych danej gminy i stanowi jej atut, zaletę, coś co świadczy o jej przewadze nad innymi gminami.

W - Weaknesses (słabe strony): są to wewnętrzne ograniczenia, słabe strony, niedostatki lub braki, które utrudniają osiągnięcie celów. Przykłady to słaba infrastruktura, niewystarczające zasoby finansowe, przestarzałe technologie, czy też wysoki odsetek osób uzależnionych w społeczności.

O - Opportunities (szanse): zewnętrzne czynniki, które mogą stwarzać perspektywy rozwoju gminy, zysku lub korzyści dla społeczności.

T - Threats (zagrożenia): zewnętrzne czynniki mogące negatywnie wpłynąć, np. na rozwój Gminy, które mogą stanowić niebezpieczeństwo zmiany na gorsze.

Wyniki przeprowadzonego badania w ramach diagnozy:

S (Strengths) – mocne strony:

- niski odsetek mieszkańców, którzy wykonują obowiązki pod wpływem alkoholu (90,79% nie wykonuje),
- większość mieszkańców spożywa alkohol umiarkowanie lub sporadycznie,
- wysoka świadomość społeczna dotycząca konsekwencji spożywania alkoholu,
- zróżnicowane preferencje co do rodzaju spożywanego alkoholu,
- większość dorosłych respondentów nie sięga po substancje psychoaktywne (93,72%),
- świadomość społeczna na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych,
- większość dorosłych respondentów nie stosuje przemocy w swoich relacjach (84,29%),
- większość mieszkańców nie jest zaangażowana w ryzykowne zachowania hazardowe (94,24%),
- umiejętne wykorzystanie mediów społecznościowych,
- większość ankietowanych uczniów nie miało doświadczenia z używaniem alkoholu, papierosów czy substancji psychoaktywnych, co stanowi pozytywny sygnał,
- niektórzy uczniowie wykazują świadomość szkodliwości używania substancji psychoaktywnych, co jest pozytywnym sygnałem dla działań profilaktycznych i edukacyjnych. Pracownicy instytucji pomocowych wykazują dobrą identyfikację głównych problemów społecznych, takich jak alkoholizm, uzależnienia behawioralne i przemoc domowa,
- działania profilaktyczne i formy pomocy dla osób dotkniętych problemami uzależnień behawioralnych i przemocy domowej,
- wsparcie dla osób z uzależnieniami od substancji psychoaktywnych,
- rozwinięta sieć placówek oświatowo-wychowawczych, będących partnerami i realizatorami własnych programów profilaktycznych i zadań z zakresu przeciwdziałania działaniom ryzykownym,
- doświadczona i wykwalifikowana kadra pedagogiczna w placówkach oświatowych: pedagodzy, psychologowie, pedagodzy specjaliści, logopedzi zapewniający wysoką jakość pomocy psychologiczno-pedagogicznej,

- bogata oferta spędzania czasu wolnego dla mieszkańców Gminy, w szczególności opartej na propagowaniu sportu i zdrowego stylu życia.

W (Weaknesses) – słabe strony:

- znaczący odsetek dorosłych osób spożywających alkohol w różnych ilościach,
- trudność w ocenie skali spożycia alkoholu w społeczności,
- wzrost spożycia alkoholu zauważany przez część dorosłych respondentów,
- osoby dorosłe doświadczające różnych form przemocy (35,08%),
- w przypadku alkoholu, nikotyny i substancji psychoaktywnych, istnieje trend wczesnego zaczynania stosowania tych substancji psychoaktywnych przez uczniów,
- uczniowie wykazują niską świadomość zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, co może wpływać na ich decyzje dotyczące spożywania alkoholu, palenia papierosów, czy też kontaktu z narkotykami,
- tylko 20% uzależnionych osób, według pracowników GOPS, zwraca się o pomoc do odpowiednich instytucji, co wskazuje na niską świadomość lub ograniczoną dostępność pomocy,
- potrzeba zwiększenia dostępności pomocy oraz świadomości lokalnych służb pomocowych dla efektywnego reagowania na problemy społeczne,
- niewystarczający poziom wiedzy i kompetencji rodziców w zakresie pełnienia funkcji wychowawczych w środowiskach rodzin zagrożonych i dotkniętych problemami uzależnień, przemocy i ubóstwa.

O (Opportunities) - szanse:

- stabilne otoczenie prawne – przepisy prawne nakładające i regulujące kwestie związane z tworzeniem polityki przeciwdziałania i rozwiązywania problemów uzależnień są relatywnie trwałe i stabilne,
- możliwości kształcenia i podnoszenia kompetencji specjalistów i kadry placówek oświatowych, pracujących w samorządzie lokalnym, którzy mogą być wykorzystywani do współorganizacji pracy profilaktycznej i edukacyjnej,
- możliwość pozyskiwania pozagminnych środków finansowych przez organizacje pozarządowe,
na realizację zadań z zakresu zmniejszania i przeciwdziałania patologiom społecznym,
- ogólnopolski wzrost zainteresowania społeczeństwa zdrowym stylem życia, w tym życia bez korzystania z substancji psychoaktywnych,
- rozwój programów prewencyjnych i wsparcia dla osób nadużywających alkoholu,

- badania i monitorowanie dla zrozumienia lepszego rozpowszechnienia problemu,
- możliwość wzmocnienia programów prewencyjnych i edukacyjnych,
- dalsze monitorowanie dostępności substancji psychoaktywnych w społeczności,
- możliwość wzmocnienia działań prewencyjnych, wsparcia ofiar i sprawców przemocy,
- rozwój programów edukacyjnych promujących zdrowsze wzorce zachowań,
- możliwość edukacji i świadomości na temat uzależnienia od nowych mediów,
- tworzenie skutecznych programów edukacyjnych i profilaktycznych, które mogą zwiększyć świadomość uczniów na temat konsekwencji spożywania substancji psychoaktywnych oraz zachęcić do zdrowych wyborów życiowych,
- zwiększenie świadomości w społeczności lokalnej na temat problemów uzależnień wśród młodzieży może doprowadzić do większego zaangażowania społecznego w przeciwdziałanie temu zjawisku,
- szkolenia pracowników służb pomocowych w obszarze rozwiązywania problemów uzależnień i różnych form przemocy.

T (Threats) - zagrożenia:

- możliwe pogłębianie się problemu alkoholizmu w społeczności,
- brak pełnej świadomości skali problemu spożycia alkoholu,
- potencjalne trudności w implementacji skutecznych programów prewencyjnych i wsparcia,
- potencjalne zwiększenie dostępności substancji psychoaktywnych w społeczności,
- ryzyko wzrostu osób sięgających po substancje psychoaktywne,
- potencjalne pogłębienie problemu przemocy w społeczności,
- trudność w identyfikowaniu i wspieraniu osób doświadczających przemocy,
- potencjalne pogłębianie się uzależnień behawioralnych w społeczności,
- istniejące trudności w kontrolowaniu dostępu do substancji psychoaktywnych dla nieletnich (alkohol, narkotyki),
- wpływ grupy rówieśniczej na decyzje dotyczące używania substancji jest znaczący i może być wyzwaniem w przeciwdziałaniu tym zachowaniom,
- brak odpowiednich funduszy może ograniczać zakres działań profilaktycznych i interwencyjnych wobec problemów społecznych,
- niska świadomość społeczna na temat problemów może utrudniać działania pomocowe i profilaktyczne,
- niewydolny system prawny w zakresie zobowiązań do podjęcia leczenia przez osoby uzależnione,

- brak szybkiego dostępu do leczenia w wyspecjalizowanych placówkach leczenia odwykowego.

Podsumowując, istnieje silna świadomość społeczna dotycząca skutków spożycia alkoholu i substancji psychoaktywnych oraz dobra identyfikacja problemów społecznych, w tym problemów działań przemocowych. Jednakże, nadmierna konsumpcja alkoholu, niska świadomość niektórych uczniów na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych i innych używek oraz trudności w implementacji działań prewencyjnych stanowią wyzwania dla społeczności i wymagają bardziej skutecznych strategii prewencyjnych i wsparcia.

Działalność Punktu Profilaktyki Pomocy Dziecku i Rodzinie

Poniższe dane uzyskano w związku z ponad 20-letnią działalnością Punktu Profilaktyki, Pomocy Dziecku i Rodzinie (dalej „Punkt Profilaktyki”) i ewaluacją jego działalności - działającego w ramach Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w Gminie - zapewniającego interdyscyplinarną pomoc i poradnictwo dla mieszkańców i ich rodzin, w tym uczniów placówek oświatowych, w szczególności w zakresie problemów uzależnień i różnych form przemocy, wsparcia w sprawowaniu przez rodziców funkcji opiekuńczo – wychowawczych, jak również wsparcia gminnych placówek oświatowych w aspekcie psychospołecznym (nauczyciele, wychowawcy, dyrektorzy, rodzice uczniów, uczniowie).

Nadrzędnym celem Punktu Profilaktyki jest:

- przeciwdziałanie zachowaniom problemowym i ryzykownym,
- podnoszenie umiejętności osobistych, społecznych i wychowawczych,
- udzielanie pomocy psychologicznej i wsparcia dzieciom, dorosłym i ich rodzinom.

Ewaluacja dotyczy lat 2015-2022

Liczba osób korzystających z Punktu Profilaktyki:

2015 r. – 179 osób,

2016 r. – 255 osób,

2017 r. – 190 osób,

2018 r. – 154 osoby,

2019 r. – 342 osoby,

2020 r. – 163 osoby,
2021 r. – 108 osób,
2022 r. – 174 osoby.

Wśród osób korzystających z poradnictwa psychospołecznego w Punkcie Profilaktyki 51% stanowiły osoby kontynuujące konsultacje, natomiast 49% stanowiły osoby nowe.

Na pytanie „Od kogo dowiedziałeś się o Punkcie Profilaktyki?” udzielono następujących odpowiedzi: 51,4% udzieliło odpowiedzi, że „ze szkoły”, 21,6% udzieliło odpowiedzi „od znajomych”, 18,9% „od rodziny”, 8,1% „z urzędu”, a 3,1% „z GOPS”.

Z konsultacji w Punkcie Profilaktyki 81% osób korzystało będąc indywidualnie, a 51% osób będąc z najbliższą osobą.

Spośród zgłaszających się osób 45,9% było „w związku z problemami wychowawczymi z dzieckiem”, 40,5% „w związku z problemami osobistymi”, 32,4% „w związku z problemami rodziny”, 27% „w związku z problemami uzależnień” i 21,6% „w związku z problemem agresji i przemocy”.

Na pytanie czy świadczona pomoc była kompetentna 97,3% odpowiedziało, że „tak”, 2,7% odpowiedziało, że nie wiem, natomiast odpowiedzi „nie” nie udzielił nikt (0%).

Na pytanie czy Punkt Profilaktyki jest potrzebny w Gminie 97,3% osób odpowiedziało, że „tak”, natomiast 2,7%, że „nie wiem”.

Na pytanie do kadry pedagogicznej gminnych 6 szkół podstawowych „z jakim problemem zgłosiła się Pani/Pan do Punktu w zakresie wykonywanej funkcji” odpowiedzi były następujące: 77,7% udzieliło odpowiedzi „problem w zachowaniu dziecka w szkole”, 11,1% „problem osobisty”, 40,7% „problem przemocy na terenie szkoły”, 33,3% „problem nauczyciel-rodzic/uczeń”, 3,7% problem uzależnień.

Z kolei na pytanie „czego oczekują w ramach funkcjonowania Punktu Profilaktyki?” udzielili odpowiedzi: 22,2% „szkoleń i warsztatów dla grona pedagogicznego”, 18,5% „prowadzenia większej liczby mediacji w szkołach, ewentualnie rozmów z rodzicami w sytuacji trudnej na terenie szkoły”; 7,4% „wsparcia każdego nauczyciela”; 29,6% „stałej współpracy między specjalistą Punktu Profilaktyki, a szkołą”.

Dalej na pytanie „co należy poprawić, zmienić w ramach funkcjonowania Punktu Profilaktyki?” udzielono odpowiedzi: „większa dostępność Punktu Profilaktyki” – 55,5%; „więcej godzin przeznaczonych dla szkół” – 59,3%; „dostępność Punktu Profilaktyki od godzin porannych” – 29,6%, „dostępność specjalisty na terenie szkół od godzin porannych” – 33,3%.

Ankietowanych zapytano również „jakie formy wsparcia oprócz terapeuty uzależnień w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym ds. Uzależnień oraz Punktu Profilaktyki, Pomocy Dziecku i Rodzinie, powinny funkcjonować na terenie Gminy?”. Udzielono odpowiedzi: „inne” 37%, „pomoc prawna” 85,2%, „grupa wsparcia” 59,3%, „światlice środowiskowe” 48,1%, „streetworking” 3,7%, a pozostałe pojedyncze odpowiedzi dotyczyły m.in. wsparcia osób po zakończonej terapii, grupy dla współuzależnionych, warsztatów dla rodziców, grypy wsparcia dla nauczycieli, specjalistów szkolnych, telefonu do dyżurującego specjalisty.

Wnioski:

- Punkt Profilaktyki jest ważnym punktem na oświatowej, profilaktycznej i prozdrowotnej mapie Gminy.
- Punkt Profilaktyki cieszy się dużym zainteresowaniem i zaufaniem osób z niego korzystających i z nim współpracujących.
- Mieszkańcy Gminy, środowisko oświatowe oczekują zwiększenia oferty Punktu Profilaktyki, w tym zajęć w godzinach rannych.
- Współpraca Punktu Profilaktyki ze szkołami jest przykładem, tzw. „dobrych praktyk” służących mieszkańcom.

Potrzeby:

- Opracowanie powiatowej, międzygminnej „procedury” postępowania w sytuacjach kryzysowych, ze wskazaniem miejsca placówki nagłej interwencji typu Kryzysowy Oddział Ratunkowy „KOR”; Interwencyjne Miejsce Pomocowe „IMP”.
- Ponadgminna oferta dla osób potrzebujących wsparcia z określeniem zasad korzystania z bezpłatnej pomocy (żadna gmina samodzielnie nie udźwignie wszystkich form pomocy, których oczekują mieszkańcy).

Rekomendacje:

- 1) Powołanie Powiatowego Rzecznika Spraw Uczniowskich (PRSU), Powiatowego Mediatora

Spraw Uczniów, Rodziców i Nauczycieli, którego głównym zadaniem jest:

- działalność mediacyjna, wyjaśniająca,
- działalność psychoedukacja, szkoląca, inspirująca,
- koordynowanie różnych form prowadzenia wsparcia dla mieszkańców gmin powiatu legionowskiego,
- współdziałanie na rzecz uczniów i ich rodzin z obecnymi instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi.

2) Utworzenie przy Powiatowym Rzeczniku Spraw Uczniowskich (PRSU) Pomocowego Zespołu Interwencyjnego (PZI), którego zadaniem jest niezwłoczna/lub przeprowadzona w optymalnym terminie, interwencja w sytuacjach tego wymagających na terenie szkół i placówek gminnych, ewentualnie w miejscu zamieszkania dziecka (próba samobójcza, poważne samookaleczenie się, przemoc fizyczna wobec dzieci, atak z narzędziem zbrodni, czyn zabroniony na terenie szkoły, placówki, cyberprzemoc, inne). PZI działa od momentu wezwania, do podjęcia wypracowanych działań, np. objęcie klasy serią warsztatów w związku z zaistniałą sytuacją, podjęcie przez rodziców terapii, umieszczenie dziecka na oddziale szpitalnym, objęcie dziecka pomocą psychologa, lekarza, psychiatry, itp.

PZI pracuje z uczniami, rodzicami/opiekunami prawnymi, nauczycielami, innymi osobami, które są ważne dla dziecka.

3) Utworzenie na terenie powiatu legionowskiego Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii (MOS). MOS w swoim założeniu może być adresowany również do uczniów z innych sąsiednich powiatów (nowodworskiego, pułtuskiego).

V. Cele i zadania Programu

Zadania i cele w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, w tym uzależnieniom od zachowań (uzależnieniom behawioralnym) oraz przemocy domowej i innym formom przemocy, do realizacji Programu kształtują się następująco:

Cel 1.

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz osób zagrożonych uzależnieniem

Zadanie 1. Realizacja zadań przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (dalej „GKRPA”) na rzecz osób uzależnionych i współuzależnionych, opartych na pracy motywacyjnej i skoncentrowaną na edukacji kompetencji społecznych i pokazywaniu mechanizmów uzależnienia: nałogowego regulowania uczuć, iluzji

i zaprzeczenia, minimalizacji, edukacji osób współzależnionych w zakresie konstruktywnych sposobów postępowania wobec osoby uzależnionej. GKRPA prowadzi będzie mediacje w formie wywiadu motywującego oraz wskazywać procedurę obowiązującą w zakresie orzekania o obowiązkowym poddaniu się leczeniu osób uzależnionych od alkoholu. Z mocy prawa GKRPA inicjować będzie działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie Gminy oraz wydawać opinie, w formie postanowień o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych z prawem lokalnym, a także: wysyłać wnioski do Sądu Rejonowego w Legionowie o orzeczenie obowiązku podjęcia leczenia; prowadzić kontrole punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych i podczas kontroli edukować sprzedawców napojów alkoholowych w zakresie obowiązującego prawa zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi; realizować zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w rodzinie w kontekście Rozporządzenia Rady Ministrów z 6 września 2023 r., tj: wszczynanie procedury „Niebieskie Karty” (w związku z uzasadnionym podejrzeniem stosowania przemocy domowej) i niezwłoczne jej przekazanie (nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia wszczęcia procedury) do Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Nieporęt (dalej „Zespół”); uczestniczenia przedstawiciela GKRPA w posiedzeniach Zespołu; uczestniczenia w posiedzeniach Sądu Rejonowego w Legionowie w zakresie posiedzeń o zobowiązanie do poddania się leczeniu odwykowemu z wniosku GKRPA; udzielanie osobom doświadczającym przemocy informacji o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej i prawnej oraz wsparcia; prowadzenie rozmów z osobami stosującymi przemoc na temat konsekwencji prawnych i motywowania ich do uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych.

Zadanie 2. Finansowanie badań wykonywanych przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu lecznictwa wobec osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego i społecznego (GKRPA składa do Sądu Rejonowego w Legionowie wnioski o zobowiązanie do poddania leczeniu odwykowemu).

Zadanie 3. Prowadzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w ramach, którego działać będą: Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. Uzależnień oraz Punkt Profilaktyki, Pomocy Dziecku i Rodzinie, zapewniającego interdyscyplinarną pomoc i poradnictwo dla mieszkańców i ich rodzin, w tym uczniów placówek oświatowych, w szczególności w zakresie problemów

uzależnień i różnych form przemocy oraz wsparcia w sprawowaniu przez rodziców funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Zadanie 4. Dofinansowanie lub finansowanie uczestnictwa osób uzależnionych i współuzależnionych w programach terapeutycznych, w ośrodkach/placówkach wspierających terapię/prowadzących terapię.

Zadanie 5. Podnoszenie umiejętności zawodowych, kwalifikacji i kompetencji zawodowych grup specjalistów i grup zawodowych, m.in. pracowników ochrony zdrowia; dyrektorów, nauczycieli, pedagogów, psychologów i wychowawców szkół i przedszkoli; pracowników socjalnych; członków GKRPA oraz członków Zespołu Interdyscyplinarnego; terapeutów i specjalistów Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego, kuratorów sądowych, policjantów, pracowników socjalnych, poprzez finansowanie lub dofinansowanie, m.in. szkoleń, warsztatów, kursów, konferencji, debat, seminariów, porad, konwentów i innych form podnoszenia kwalifikacji i umiejętności, w tym kosztów delegacji (dojazd, powrót i zakwaterowanie – koszt podróży, noclegi, wyżywienie) – m.in. w zakresie profilaktyki uzależnień, w tym uzależnień od zachowań (uzależnień behawioralnych) i innych zakresach niezbędnych do realizacji w pracy.

Zadanie 6. Prowadzenie działań z zakresu redukcji szkód, tj. poprzez możliwość prowadzenia między innymi placówek wsparcia dziennego, świetlic dziennego pobytu, świetlic środowiskowych, dziennych domów pobytu.

Zadanie 7. Doposażanie/wyposażenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego oraz placówek wsparcia dziennego, świetlic dziennego pobytu, świetlic środowiskowych, dziennych domów pobytu, służące poprawie warunków świadczenia usług specjalistycznego wsparcia psychologiczno-terapeutyczno-rehabilitacyjnego (zakup sprzętu i wyposażenia, zakup środków higienicznych i środków czystości, zakup artykułów spożywczych; ponoszenie kosztów eksploatacji oraz kosztów prac remontowych i modernizacyjnych (w tym zakupów) w/w lokali – w zakresie poprawy świadczenia usług profilaktycznych korzystających z oferty mieszkańców.

Zadanie 8. Współpraca ze stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi; wspomaganie ich działalności w zakresie działań profilaktycznych i działań przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu.

Zadanie 9. Dystrybucja materiałów edukacyjnych, informacyjnych, profilaktycznych wśród określonych grup adresatów, m.in. młodzieży, sprzedawców napojów alkoholowych, pracowników służby zdrowia, nauczycieli/pedagogów/dyrektorów szkół i przedszkoli, rodziców uczniów, mieszkańców.

Zadanie 10. Działania na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom i zapobiegania patologiom społecznym oraz ograniczania zaburzeń życia rodzinnego, w szczególności w związku z nadużywaniem i uzależnieniem od alkoholu i substancji psychoaktywnych i występowania przemocy domowej i innych form przemocy. Diagnoza dostępności do leczenia odwykowego dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych i uzależnień od zachowań.

Zadanie 11. Dofinansowanie lub finansowanie realizacji programów zdrowotnych obejmujących działania skierowane do osób uzależnionych i współuzależnionych oraz ofiar przemocy.

Zadanie 12. Dofinansowanie lub finansowanie wyjazdów/pobyków dzieci i młodzieży na obozach, koloniach, półkoloniach, zimowiskach, zielonych szkołach z programem profilaktycznym i rekreacyjnym.

Zadanie 13. Integracja środowiska osób zagrożonych uzależnieniom, uzależnionych i współuzależnionych oraz działania o charakterze konstruktywnego spędzania wolnego czasu jako działanie przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu.

Zadanie 14. Wydawanie publikacji/książek/materiałów edukacyjnych/informatorów promujących profilaktykę uzależnień i promujących zdrowie bez uzależnień, jako element lokalnej kampanii społecznej na rzecz mieszkańców Gminy.

Zadanie 15. Finansowanie materiałów promujących profilaktykę uzależnień i promocję zdrowia bez uzależnień, jako element lokalnej kampanii społecznej na rzecz mieszkańców Gminy, w tym uczniów szkół.

Zadanie 16. Dokonywanie zakupów oraz usług w zakresie obsługi mieszkańców Gminy, dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu, problemem uzależnień od substancji

psychoaktywnych (m.in. w zakresie prac GKRPA, Urzędu Gminy Nieporęt, Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego).

Zadanie 17. Realizacja na rzecz dzieci i młodzieży zajęć profilaktyczno-edukacyjnych oraz socjoterapeutycznych, zajęć z programem korekcyjno-edukacyjnym, zajęć z programem psychologiczno-terapeutycznym w zakresie profilaktyki uzależnień, w tym uzależnień od zachowań (uzależnień behawioralnych) oraz w zakresie przeciwdziałania i problematyki różnych form przemocy, w tym m.in. przemocy rówieśniczej czy cyberprzemocy, w formie np. warsztatów (dokonywanie zakupów lub usług związanych z ich realizacją).

Zadanie 18. Diagnoza dostępności do leczenia odwykowego w zakresie uzależnień od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.

Zadanie 19. Przygotowanie i wdrażanie programów leczenia osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych, z dysfunkcjami.

Zadanie 20. Działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Zadanie 21.

Dokonywanie zakupów oraz usług związanych z realizacją zadań ujętych w Celu 1.

Cel 2.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową

Zadanie 1. Prowadzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w ramach, którego działać będą: Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. Uzależnień oraz Punkt Profilaktyki, Pomocy Dziecku i Rodzinie, zapewniającego interdyscyplinarną pomoc i poradnictwo dla mieszkańców Gminy i ich rodzin, w tym uczniów placówek oświatowych, w szczególności w zakresie problemów uzależnień i różnych form przemocy oraz wsparcia w sprawowaniu przez rodziców funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Zadanie 2. Zwiększenie dostępności ofert specjalistycznej pomocy psychologiczno-terapeutyczno-rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych, w tym członków rodzin, ofiar przemocy domowej i ofiar innych form przemocy, dzieci i młodzieży.

Zadanie 3. Zwiększenie dostępu programów korekcyjno-edukacyjnych i programów psychologiczno-terapeutycznych w zakresie przemocy domowej.

Zadanie 4. Rozwijanie różnych form pomocy opiekuńczo-wychowawczej i socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży (np. finansowanie/dofinansowanie działalności placówek wsparcia dziennego, świetlic dziennego pobytu, świetlic środowiskowych, dziennych domów pobytu, zajęć pozalekcyjnych, zajęć pozaszkolnych, obozów, kolonii, półkolonii, zimowisk z programem profilaktycznym i rekreacyjnym, np. z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych, uzależnieniom od zachowań, z zakresu przeciwdziałania różnym formom przemocy, w tym m.in. przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy).

Zadanie 5. Podejmowanie działań w kierunku diagnozowania problemów i potrzeb społecznych Gminy, lokalnych zagrożeń społecznych, w tym m.in. w zakresie diagnozowania zjawiska przemocy oraz problemów i potrzeb, dotyczących dorosłych osób współuzależnionych oraz dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym i narkomanii.

Zadanie 6. Organizacja (finansowanie /dofinansowanie), m.in. szkoleń, warsztatów, kursów, konferencji, seminariów, porad, debat, konwentów i zajęć zwiększających kompetencje w zakresie pomagania rodzinom/rodzicom w zakresie wzmocnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodziców dzieci wymagających wsparcia emocjonalnego i zaopiekowania, poprzez konsultacje, wsparcie psychospołeczne i mediacje rodzinne, w tym, np. warsztaty umiejętności wychowawczych, warsztaty kompetencji wychowawczych.

Zadanie 7. Organizacja (finansowanie lub dofinansowanie), m.in. szkoleń, warsztatów, kursów, konferencji, seminariów, porad, debat, konwentów i zajęć mających na celu podnoszenie kwalifikacji, umiejętności zawodowych i zwiększających kompetencje, m.in. dla nauczycieli, pedagogów, dyrektorów szkół i przedszkoli, terapeutów, członków GKRPA, policjantów, pracowników socjalnych oraz innych osób merytorycznych.

Zadanie 8. Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie poprzez finansowanie szkoleń/warsztatów/kursów przedstawicieli zawodów podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie.

Zadanie 9. Finansowanie/dofinansowanie warsztatów i innych form zajęć informacyjno-edukacyjnych na rzecz uczniów szkół i wychowanków przedszkoli.

Zadanie 10. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i podejmowaniu zachowań problemowych i ryzykownych przez osoby starsze – seniorów, poprzez organizację (finansowanie lub dofinansowanie), np. szkoleń, warsztatów, kursów, zajęć profilaktyczno-edukacyjnych/zajęć z elementami profilaktyki, zajęć sportowych - zwiększających ich kompetencje poznawcze poprzez działania mające na celu integrację ich środowiska i naukę konstruktywnego spędzania wolnego czasu oraz działania mające na celu właściwe zabezpieczenie czasu wolnego.

Zadanie 11. Pomoc społeczno-prawna służąca reintegracji społecznej czy też wspieraniu działań w ramach redukcji szkód.

Zadanie 12. Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym oraz Komisariatem Policji w Nieporęcie, m.in. w zakresie procedury „Niebieskie Karty” w związku z przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Zadanie 13. Prowadzenie, wśród mieszkańców Gminy, kampanii i działań mających na celu poszerzanie wiedzy w zakresie problemu spożywania alkoholu i innych uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem okresu ciąży i problematyki zapobiegania występowania u noworodków FAS – Płodowy Zespół Alkoholowy (Fetal Alcohol Syndrome) oraz FTS – Płodowy Zespół Ponikotynowy (Fetal Tobacco Syndrome).

Zadanie 14. Prowadzenie działań informacyjno - edukacyjnych na rzecz mieszkańców Gminy poprzez przygotowywanie i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów), dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, materiałów informujących o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie.

Zadanie 15. Działania GKRPA w zakresie prowadzenia rozmów motywacyjno-interwencyjnych, motywujących do podjęcia leczenia odwykowego.

Zadanie 16. Finansowanie materiałów promujących profilaktykę uzależnień/promocję zdrowia bez uzależnień jako element lokalnej kampanii społecznej na rzecz mieszkańców Gminy, w tym, m.in. na rzecz uczniów szkół.

Zadanie 17. Organizowanie zajęć edukacyjnych dla wychowawców/pedagogów przedszkoli oraz szkół. Zadanie to ma na celu ułatwienie pracy wychowawców/pedagogów z dziećmi doznającymi przemocy.

Zadanie 18. Działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Zadanie 19.

Dokonywanie zakupów oraz usług związanych z realizacją zadań ujętych w Celu 2.

Cel 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałania narkomanii i innym uzależnieniom, w tym uzależnieniom od zachowań (uzależnieniom behawioralnym) oraz przeciwdziałaniu przemocy domowej i innym formom przemocy, w tym, m.in. przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie, m.in. pozalekcyjnych i pozaszkolnych zajęć sportowych, zajęć sportowo-rekreacyjnych, zajęć edukacyjnych dla uczniów oraz innych form zajęć, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych

Zadanie 1. Finansowanie/dofinansowanie/organizacja działań profilaktycznych w formie konferencji, debat, konwentów, seminariów i innych form działań z udziałem specjalistów/autorytetów, jako działania na rzecz zwiększenia efektywności profilaktyki w szkołach, przedszkolach i placówkach wsparcia dziennego, świetlicach dziennego pobytu, świetlicach środowiskowych, dziennych domach pobytu i innych placówkach i jednostkach –

skierowane, m.in. do dyrektorów, wychowawców, pedagogów szkół i przedszkoli, terapeutów i innych merytorycznych osób pracujących z dziećmi i młodzieżą oraz ich rodzinami.

Zadanie 2. Ograniczenie rozmiaru ryzykownych zachowań dzieci i młodzieży poprzez organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego i promowanie zdrowego stylu życia poprzez finansowanie/dofinansowanie różnych form np. zajęć pozalekcyjnych, zajęć pozaszkolnych, których podstawowym celem będzie wszechstronny rozwój umysłowy, psychiczny, fizyczny i społeczny oraz rozwój zainteresowań i zdolności twórczych.

Działania oparte będą na stymulacji i usprawnianiu rozwoju funkcji psychomotorycznych, eliminowaniu niepowodzeń szkolnych oraz ich emocjonalnych i społecznych konsekwencji, jak również rozwijaniu osobistych zainteresowań oraz zasadach współzawodnictwa fair play. Celem działań będzie dostarczanie dzieciom i młodzieży wiedzy i edukacji normatywnej, kształtowanie ich umiejętności życiowych (budowanie pozytywnego obrazu samego siebie, rozwiązywanie konfliktów i problemów, podejmowania decyzji, samokontroli, umiejętności interpersonalnych, radzenia sobie ze stresem), budowanie odporności - w szczególności dla uczniów oraz dzieci i młodzieży zagrożonych marginalizacją oraz wykluczeniem społecznym, przeciwdziałając niepożądanym zachowaniom agresywnym szczególnie wobec rówieśników, przeciwdziałając zachowaniom problemowym, w szczególności w zakresie uzależnień od środków psychoaktywnych oraz w zakresie przeciwdziałania różnym formom przemocy, w tym cyberprzemocy i przemocy rówieśniczej.

Realizacja, np. świetlicach środowiskowych, placówkach wsparcia dziennego, świetlicach dziennego pobytu, ośrodkach kultury i jego filiach, bibliotece publicznej i jej filiach, klubach młodzieżowych, obiektach i klubach sportowych, obiektach rekreacyjnych i innych.

Zadanie 3. Ograniczenie rozmiaru ryzykownych zachowań dzieci i młodzieży poprzez organizację czasu wolnego i promowanie zdrowego stylu życia oraz działań w zakresie nauki radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych, przeciwdziałając zachowaniom problemowym i ryzykownym, wzmacniając czynniki chroniące poprzez finansowanie/dofinansowanie wypoczynku o charakterze profilaktycznym z programem rekreacyjnym (np. kolonie, obozy, półkolonie, zimowiska, zielone szkoły, inne formy wyjazdu, itp.), w tym, m.in. finansowanie/dofinansowanie kosztów transportu do wypoczynku dla dzieci, młodzieży, opiekunów (wychowawców i kierowników); finansowanie/dofinansowanie pobytu do wypoczynku – noclegu, wyżywienia.

Zadanie 4. Prowadzenie działań pracy środowiskowej w ramach działalności placówek wsparcia dziennego wraz z dożywianiem dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych, w tym zakup, m.in. paczek świątecznych, zakup artykułów higienicznych i środków czystości, doposażenie placówek w sprzęt i wyposażenie, prace remontowe i modernizacyjne placówek oraz ponoszenie kosztów eksploatacji placówek.

Zadanie 5. Finansowanie/dofinansowanie zajęć terapeutycznych o charakterze psychologiczno – pedagogicznym kierowanych w szczególności do dzieci wykazujących zaburzenia zachowania i inne dysfunkcje, np. Treningi Umiejętności Społecznych (TUS).

Zadanie 6. Organizowanie działań profilaktycznych w formie, m.in.: koncertów, małych form teatralnych/przedstawień, warsztatów muzycznych, chórów, lokalnych imprez profilaktycznych i imprez kulturalnych, festyny, turnieje, lokalnych imprez sportowych i rekreacyjnych promujących zdrowy styl życia oraz konkursów literackich i artystycznych z wyznaczonym celem profilaktycznym.

Zadanie 7. Organizowanie zajęć psychoedukacyjnych dla rodziców uczniów szkół i przedszkoli poruszających zagadnienia: komunikacji, aktywnego słuchania, sposobów radzenia sobie z własnym gniewem i złością, konstruktywnej krytyki, których celem jest poprawa relacji w rodzinie oraz pomoc w przeżywaniu trudności w wykonywaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej skutkująca przyjmowaniem nieagresywnych postaw, np. warsztaty kompetencji rodzicielskich.

Zadanie 8. Finansowanie materiałów promujących profilaktykę uzależnień/promocję zdrowia bez uzależnień, jako element lokalnej kampanii społecznej na rzecz mieszkańców Gminy, w tym, m.in. uczniów i wychowanków gminnych placówek oświatowych.

Zadanie 9. Dokonywanie zakupów oraz usług niezbędnych do obsługi mieszkańców Gminy dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu i innymi uzależnieniami, jak również innymi podejmowanymi zachowaniami ryzykownymi.

Zadanie 10. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez działania mające na celu integrację osób starszych, seniorów, osób zagrożonych wykluczeniem, wykluczonych oraz

osób z dysfunkcjami zdrowotnymi, w formie prowadzenia różnych form zajęć, wycieczek, konkursów, spotkań okolicznościowych z elementami profilaktyki uzależnień.

Zadanie 11. Finansowanie działań na rzecz lokalnej społeczności i środowisk, mające na celu przeciwdziałanie patologiom społecznym.

Zadanie 12. Dofinansowanie/finansowanie gminnych imprez promujących zdrowy styl życia i właściwe wzorce rodzinne, patriotyczne i społeczne, traktowanych jako promocja bezpiecznej formy spędzania wolnego czasu bez alkoholu i innych substancji oraz środków psychoaktywnych.

Zadanie 13. Dofinansowanie/finansowanie różnych form zajęć z elementami profilaktyki dla mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych, jako właściwe zabezpieczenie czasu wolnego seniorów lub osób z dysfunkcjami zdrowotnymi, przeciwdziałających podejmowaniu zachowań problemowych i ryzykownych.

Zadanie 14. Organizacja zajęć dla mieszkańców Gminy w formie np. warsztatów, kursów, szkoleń, debat zwiększających ich bezpieczeństwo z zakresu unikania niebezpiecznych sytuacji i przeciwdziałania przemocy oraz radzenia sobie w sytuacjach trudnych i stresowych.

Zadanie 15. Współpraca z jednostkami administracji publicznej, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami przy realizacji projektów, w szczególności konferencji, warsztatów, dotyczących profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy, ochrony zdrowia psychicznego, rozwijania kompetencji społecznych rodziców i dzieci.

Zadanie 16. Prowadzenie lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleń z zakresu przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym oraz pod zastaw, w tym, m.in. podejmowanie działań modelujących zmiany zachowań sprzedawców alkoholu, nastawionych na utrwalenie nawyku żądania od klientów wyglądających na nieletnich, okazania dokumentów stwierdzających wiek nabywcy (działania skierowane, m.in. do sprzedawców napojów alkoholowych).

Zadanie 17. Organizowanie badań, sondaży na potrzeby tworzenia ekspertyz, opinii i diagnoz o zakresie lokalnym, pozwalających ocenić aktualny stan problemów uzależnień i problemu przemocy oraz efektywności prowadzonych działań.

Zadanie 18. Finansowanie/dofinansowanie programów profilaktycznych, terapeutycznych i socjoterapeutycznych skierowanych do grup ryzyka.

Zadanie 19. Edukacja społeczna na temat uzależnień oraz ich skutków poprzez rozprowadzanie materiałów informacyjnych (np. broszury, ulotki, plakaty, informatory) wśród, m.in. rodziców, nauczycieli, pedagogów, dyrektorów i młodzieży szkolnej.

Zadanie 20. Organizowanie i finansowanie/dofinansowanie zajęć warsztatowych dla dzieci i młodzieży, mających na celu zapobieganie agresji, promowanie zdrowego stylu życia, profilaktykę uzależnień i unikanie zagrożeń, integrację grupy, kształtowanie zachowań asertywnych, tworzenie świata wartości, umiejętności samodzielnego podejmowania decyzji;

Zadanie 21. Zapewnienie dzieciom możliwości uczestniczenia w zajęciach pozalekcyjnych, zajęciach pozaszkolnych, kołach zainteresowań i szkolnych kołach sportowych (np. zajęcia na basenie, zawody sportowe, dożywianie dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach profilaktycznych, zakup nagród, strojów sportowych, itp.);

Zadanie 22. Wspieranie działalności uczniowskich klubów sportowych/klubów sportowych zapewniających dzieciom i młodzieży właściwą i alternatywną organizację czasu wolnego.

Zadanie 23. Doposażenie dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-terapeutycznych i socjoterapeutycznych, w zajęciach uczniowskich klubów sportowych/klubów sportowych oraz trenerów prowadzących zajęcia w odzież niezbędną do prawidłowego funkcjonowania podczas zajęć.

Zadanie 24. Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego (udział w kampaniach społecznych, zakup materiałów edukacyjnych, itp.).

Zadanie 25. Organizowanie i finansowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych, uczących asertywnego sposobu odmawiania sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim lub nietrzeźwym.

Zadanie 26. Zwiększenie umiejętności i zasobów społecznych niezbędnych do radzenia sobie z istniejącymi problemami życiowymi przez mieszkańców Gminy.

Zadanie 27. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.

Zadanie 28. Działania wspierające ograniczenie dostępności alkoholu.

Zadanie 29. Dostarczanie pozytywnych wzorców spędzenia wolnego czasu i realizacji aspiracji życiowych.

Zadanie 30. Edukacja psychologiczna i społeczna – informowanie o szkodliwości środków i substancji psychoaktywnych.

Zadanie 31. Zwiększanie oraz poszerzanie oferty uniwersalnych programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych.

Zadanie 32. Zwiększenie aktywności społeczności lokalnej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym.

Zadanie 33. Dofinansowanie/finansowanie zajęć z elementami profilaktyki dla mieszkańców Gminy, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych, mających na celu właściwe zabezpieczenie czasu wolnego seniorów lub osób z dysfunkcjami zdrowotnymi, przeciwdziałających podejmowaniu zachowań problemowych i ryzykownych oraz przeciwdziałających ich wykluczeniu społecznemu.

Zadanie 34. Dystrybucja materiałów edukacyjnych, informacyjnych i profilaktycznych wśród określonych grup adresatów – młodzieży, sprzedawców napojów alkoholowych, nauczycieli, rodziców uczniów, pracowników służby zdrowia.

Zadanie 35. Zapobieganie powstawania problemów wynikających z nadużywania alkoholu, zażywania narkotyków, uzależnień behawioralnych i innych podejmowanych zachowań ryzykownych, szczególnie przez dzieci i młodzież.

Zadanie 36. Niwelowanie zachowań problemowych i ryzykownych osób sięgających po środki psychoaktywne.

Zadanie 37. Zmniejszanie skali problemów dotyczących rodziny, wynikających z podejmowania różnych zachowań patologicznych (przede wszystkim przemocy domowej, która stosowana jest szczególnie wobec słabszych członków rodziny).

Zadanie 38. Tworzenie wieloletnich programów działań profilaktycznych w placówkach oświatowych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Zadanie 39. Wspomaganie nowatorskich i modelowych rozwiązań w zakresie profilaktyki proponowanych przez instytucje publiczne i organizacje pozarządowe.

Zadanie 40. Współdziałanie w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych i edukacyjnych.

Zadanie 41. Działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Zadanie 42.

Dokonywanie zakupów oraz usług związanych z realizacją zadań ujętych w Celu 3.

Cel 4.

Edukacja publiczna w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień

Zadanie 1. Inicjowanie spotkań ze specjalistami w zakresie dziedziny uzależnień związanych z realizacją Programu w szczególności z zakresu: edukacji na temat uzależnień i problemów z nimi związanych; ograniczenia rozmiarów zjawiska uzależnień przez nieletnich oraz ograniczenie rozmiaru różnych form przemocy nieletnich; pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych, współuzależnionych, ofiar przemocy, sprawców przemocy, zagrożonych uzależnieniem.

Zadanie 2. Szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych (m.in. w zakresie przestrzegania zakazu sprzedaży i podawania alkoholu nietrzeźwym i nieletnim)

Zadanie 3. Podjęcie działań dotyczących współpracy z innymi gminami w zakresie realizacji Programu.

Zadanie 4. Finansowanie zakupu dla realizatorów Programu specjalistycznej literatury i publikacji z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy, zdrowego stylu życia, itp.

Zadanie 5. Wydawanie publikacji, książek, materiałów edukacyjnych promujących profilaktykę uzależnień i promujących zdrowie bez uzależnień, jako element lokalnej kampanii społecznej na rzecz mieszkańców Gminy.

Zadanie 6. Edukacja zdrowotna dostosowana do potrzeb różnych grup społeczeństwa, w szczególności dzieci, młodzieży i osób starszych.

Zadanie 7. Promocja zdrowia bez uzależnień, zdrowego stylu życia; pozytywnych treści społecznych i wartości życiowych.

Zadanie 8. Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym poprzez, m.in. kształtowanie zachowań i stylu życia korzystnych dla zdrowia psychicznego.

Zadanie 9. Kreowanie postaw zdrowotnych i społecznych sprzyjających profilaktyce zachowań ryzykownych.

Zadanie 10. Zapobieganie uzależnieniom oraz skutkom zdrowotnym i społecznym wynikającym z uzależnień.

Zadanie 11. Działania mające na celu rozpoznawanie, eliminowanie lub ograniczanie zagrożeń i szkód dla zdrowia fizycznego i psychicznego w środowisku zamieszkania, nauki, pracy i rekreacji.

Zadanie 12. Działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Zadanie 13.

Dokonywanie zakupów oraz usług związanych z realizacją zadań ujętych w Celu 4.

Cel 5.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych oraz osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i innych uzależnień oraz służących rozwiązywaniu problemów narkomanii

Zadanie 1. Zlecenie do realizacji zadań publicznych wynikających z Programu, w formie wspierania lub powierzenia ich wykonywania w formie udzielania dotacji na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadania publicznego.

Zadanie 2. Zlecenie do realizacji zadań wynikających z Programu w formie umów cywilnoprawnych.

Zadanie 3. Działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Zadanie 4. Doposażenie Komisariatu Policji w Nieporęcie w urządzenie do badania zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu, służące działaniom profilaktycznym wobec nietrzeźwych kierowców.

Zadanie 5. Działania mające na celu kontynuowanie strategii w zakresie umocnienia lokalnego systemu przeciwdziałania patologii społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem zjawisk alkoholizmu, narkomanii i innych substancji psychoaktywnych oraz przemocy domowej.

Zadanie 6. Wspieranie inicjatyw społeczności lokalnej w zakresie promowania zdrowego stylu życia.

Zadanie 7. Dokonywanie zakupów oraz usług niezbędnych i związanych z realizacją zadań ujętych w Celu 5.

Cel 6.

Podjęmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Zadanie 1: Działania realizowane przez GKRPA: kontrola punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych; podejmowanie działań interwencyjnych skierowanych do przedsiębiorców i sprzedawców w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych (zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych: osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości; osobom do lat 18; na kredyt lub pod zastaw; monitorowanie przestrzegania zakazu promocji napojów alkoholowych podczas imprez

z udziałem dzieci i młodzieży; występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Cel 7.

Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Zadanie 1. Organizowanie i finansowanie/dofinansowanie centrów/klubów integracji społecznej.

Zadanie 2.

Dokonywanie zakupów oraz usług związanych z realizacją zadań ujętych w Celu 7.

Cel 8.

Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Zadanie 1.

Dokonywanie zakupów oraz usług związanych z realizacją zadań ujętych w Celu 8.

Cel 9.

Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom

Zadanie 1. Edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom.

Zadanie 2. Monitorowanie w zakresie używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych i elektronicznych papierosów, używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP, spożywania alkoholu (z uwzględnieniem monitorowania poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu).

Zadanie 3. Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień.

Zadanie 4. Poszerzanie i udoskonalanie oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego.

Zadanie 5. Poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin.

Zadanie 6. Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie.

Zadanie 7. Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich.

Zadanie 8. Wdrożenie i upowszechnianie standardów i procedur profilaktyki, diagnozy oraz terapii FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych) zgodnie z aktualnym stanem wiedzy naukowej.

Zadanie 9. Kształcenie personelu medycznego w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia i podejmowania interwencji wobec pacjentów pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie oraz na temat FASD.

Zadanie 10. Zmniejszanie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu.

Zadanie 11. Zwiększanie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie sprzedaży, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych.

Zadanie 12. Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych (uzależnień od zachowań), w tym wydawanie materiałów informacyjno-edukacyjnych, prowadzenie kampanii społecznych.

Zadanie 13. Zadania na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP.

Zadanie 14. Działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Zadanie 15.

Dokonywanie zakupów oraz usług związanych z realizacją zadań ujętych w Celu 9.

VI. Realizatorzy Programu

Realizatorem Programu jest Gmina oraz podmioty działające na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy na rzecz mieszkańców Gminy.

W szczególności są to, m.in.:

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nieporęcie,
- 2) Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Nieporęt,
- 3) Punkt Informacyjno-Konsultacyjny w Nieporęcie,
- 4) Szkoły Podstawowe dla których organem prowadzącym jest Gmina Nieporęt,
- 5) Szkoły ponadpodstawowe, których uczniami są mieszkańcy Gminy Nieporęt,
- 6) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nieporęcie,
- 7) Straż Gminna w Nieporęcie,
- 8) Gminny Ośrodek Kultury w Nieporęcie i jego Filie,
- 9) Biblioteka Publiczna Gminy Nieporęt i jej Filie,
- 10) Centrum Rekreacji Nieporęt,
- 11) Parafie Gminy Nieporęt,
- 12) Sołectwa Gminy Nieporęt,
- 13) Komisariat Policji w Nieporęcie,
- 14) kluby sportowe,
- 15) drużyny harcerskie,
- 16) Ochotnicze Straże Pożarne Gminy Nieporęt,
- 17) Sąd Rejonowy w Legionowie,
- 18) stowarzyszenia i organizacje pozarządowe,
- 19) partnerzy zewnętrzni zapraszani do współpracy, w zależności od potrzeb, celu i rodzaju zadania, w tym podmioty prowadzące działalność gospodarczą,
- 20) inne podmioty.

VII. Zasady finansowania Programu

1. Finansowanie realizacji zadań Programu dokonywane będzie z rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wnoszonych przez prowadzące sprzedaż podmioty gospodarcze gromadzone na Funduszu Przeciwdziałania Alkoholizmowi – Dział

851, Rozdział 85154 oraz Funduszu Zwalczenia Narkomanii – Dział 851, Rozdział 85153 oraz dodatkowo, w miarę potrzeb, z innych środków własnych Gminy.

2. Zadania realizowane w ramach Programu mogą być również finansowane z zewnętrznych dotacji celowych oraz Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, a także z darowizn, zapisów i innych wpływów od osób prawnych i fizycznych.

3. Wysokość środków finansowych na realizację programu w danym roku budżetowym określana będzie przez uchwałę budżetową na ten/dany rok.

4. Wszelkie zmiany w wysokości środków finansowych na realizację Programu dokonywane będą na podstawie uchwał Rady Gminy Nieporęt w sprawie zmian w budżecie Gminy Nieporęt na dany rok budżetowy.

VIII. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Za wykonywanie zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawy o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw, Narodowego Programu Zdrowia oraz realizację zadań wynikających z Programu członkowie GKRPA otrzymują miesięczne zryczałtowane wynagrodzenie w wysokości:

1) Sekretarz GKRPA – 20% przeciętnego wynagrodzenia w trzecim kwartale roku poprzedzającego, ogłoszonego przez GUS w Monitorze Polskim;

2) Członkowie GKRPA – 13% przeciętnego wynagrodzenia w trzecim kwartale roku poprzedzającego, ogłoszonego przez GUS w Monitorze Polskim.

2. Członkowie GKRPA w ramach otrzymywanego wynagrodzenia pracują uczestnicząc w posiedzeniach GKRPA, zwoływanych przez Sekretarza GKRPA, co najmniej raz w miesiącu.

3. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust.1, wypłacane jest za okresy miesięczne. Obecność na posiedzeniach GKRPA potwierdza się podpisem na liście obecności.

4. Podstawą do wypłaty wynagrodzeń dla członków GKRPA za okres miesiąca jest sporządzona przez Sekretarza GKRPA lista obecności członków na posiedzeniach GKRPA, potwierdzona podpisami obecnych na posiedzeniu członków GKRPA.

5. Dokumentację w powyższym zakresie Sekretarz GKRPA przedkłada Wójtowi Gminy w terminie do dnia dziesiątego każdego miesiąca następującego po miesiącu, za który ustalane jest wynagrodzenie członka GKRPA.

IX. Monitoring i sposób kontroli realizacji Programu

Wójt Gminy sprawuje nadzór nad realizacją Programu i podejmuje niezbędne działania, zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w Programie.

Wójt Gminy zobowiązany jest do sporządzenia raportu z wykonania w danym roku Programu i efektów jego realizacji i przedłożenia go Radzie Gminy Nieporęt w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

Wójt Gminy sporządza, na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Programu i przesyła ją do Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w terminie do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

X. Zasady usytuowania na terenie Gminy Nieporęt miejsc sprzedaży oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Rada Gminy ustala, w drodze uchwały, maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy, odrębnie dla poszczególnych:

1) poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych (do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo; powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu /z wyjątkiem piwa/; powyżej 18% zawartości alkoholu),

2) zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży,

3) zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.

W związku z powyższym Rada Gminy Nieporęt dnia 30 sierpnia 2018 r. podjęła Uchwałę Nr LX/54/2018 w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Nieporęt. Ustalono:

1) 100 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo, w tym:

a) 50 zezwoleń przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży,

b) 50 zezwoleń przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży;

2) 90 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa), w tym:

a) 40 zezwoleń przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży,

b) 50 zezwoleń przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży;

3) 90 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu, w tym:

a) 40 zezwoleń przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży,

b) 50 zezwoleń przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.

Ponadto, zgodnie z art. 12 ust 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Rada Gminy ustala, w drodze uchwały, zasady usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Rada Gminy Nieporęt dnia 30 sierpnia 2018 r. podjęła Uchwałę Nr LX/53/2018 w sprawie ustalenia zasad usytuowania na terenie gminy Nieporęt miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. Uchwalono:

„§ 1. Ustala się zasady usytuowania na terenie gminy Nieporęt miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, stanowiąc, że punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży, jak i poza miejscem sprzedaży, mogą być usytuowane w odległości nie mniejszej niż 50m od:

1) szkoły,

2) placówki oświatowo-wychowawczej i opiekuńczej,

3) świątyni, domu modlitwy, kaplicy,

4) obiektu wojskowego, na terenie którego znajdują się wspólne kwatery stałe, przeznaczone do zakwaterowania zbiorowego żołnierzy.

§ 2. 1. Pomiaru odległości dokonuje się:

1) najkrótszą drogą wzdłuż ciągów komunikacyjnych od drzwi wejściowych miejsc określonych w § 1 do drzwi wejściowych miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,

2) w przypadku, gdy obiekty wymienione w § 1 są ogrodzone, pomiaru odległości dokonuje się najkrótszą drogą wzdłuż ciągów komunikacyjnych od bramy wejściowej na teren posesji tych obiektów do drzwi wejściowych miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

2. W przypadku punktu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych nieposiadającego ogólnodostępnego wejścia, w którym sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży lub poza miejscem sprzedaży, prowadzona ma być na podstawie zezwolenia jednorazowego, odległość, o której mowa w § 1 mierzona jest najkrótszą drogą dojścia od najbliższej granicy terenu przeznaczonego pod punkt sprzedaży do obiektów, o których mowa w § 1.

3. W sytuacji, gdy punkty sprzedaży napojów alkoholowych, o których mowa w § 1, posiadają osobne wejścia i wyjścia, odległość, o której mowa w § 1, mierzona jest od najbliższego z nich.

4. W sytuacji, gdy punkty sprzedaży napojów alkoholowych, o których mowa w § 1, nie funkcjonują w samodzielnych lokalach lecz zostały wydzielone z powierzchni lokali, odległość, o której mowa w § 1, mierzona jest od wejścia do tych lokali.

§ 3. Ciąg komunikacyjny oznacza teren dopuszczony do ruchu pieszego, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1260 z późn. zm.).”.

XI. Zakończenie

Prowadzenie działań na rzecz mieszkańców Gminy Nieporęt w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień oraz w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i innym formom przemocy będzie odbywać się w oparciu o określone w Programie cele i zadania mające na celu zmniejszenie skali patologii społecznych lub ograniczenie szkód nimi powodowanych oraz osiągnięcie poprawy stanu bezpieczeństwa na terenie Gminy.

Uzasadnienie

do projektu uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2025-2026

Podstawę do uchwalenia przez Radę Gminy Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2025-2026, stanowi:

- art. 4¹ ust. 1-5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 i M.P. z 2024 r. poz. 93),
- art. 10 ust. 1-2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939),
- art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673),
- art. 2 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469).

- Cel operacyjny 2 – Profilaktyka uzależnień, Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz.U. z 2021 r. poz. 642).

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu.

Zadania te w szczególności obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Z kolei zgodnie z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, obejmujących:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Natomiast art. 6 ust. 1 i 2 **ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej** określa wśród zadań własnych gminy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Z kolei Cel operacyjny 2 – Profilaktyka uzależnień **Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025**, składa się z zadań służących realizacji w/w celu przez gminy:

1. W zakresie zintegrowanego przeciwdziałania uzależnieniom:

1) Edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom,

2) Monitorowanie i badania problematyki związanej z sytuacją epidemiologiczną w zakresie używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych i elektronicznych papierosów, używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP, spożywania alkoholu (z uwzględnieniem monitorowania poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu),

3) Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień,

4) Poszerzanie i udoskonalanie oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego,

5) Poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin,

6) Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie,

7) Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich,

2. W zakresie uzależnienia od alkoholu:

1) Wdrożenie i upowszechnianie standardów i procedur profilaktyki, diagnozy oraz terapii FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych) zgodnie z aktualnym stanem wiedzy naukowej,

2) Kształcenie personelu medycznego w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia i podejmowania interwencji wobec pacjentów pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie oraz na temat FASD,

3. W zakresie uzależnień od zachowań (uzależnienia behawioralne):

1) Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie materiałów informacyjno-edukacyjnych, prowadzenie kampanii społecznych, strony i poradni internetowej oraz telefonu zaufania,

4. W zakresie uzależnień od narkotyków:

1) Zadania na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP.

Realizacja zadań, o których mowa wyżej, jest prowadzona w postaci Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, stanowiącego część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, w Gminie Nieporęt, uchwalanego przez Radę Gminy Nieporęt.

Przepisy do wymienionych ustaw stanowią, że źródłem finansowania Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii są opłaty z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Gmina z racji dysponowania wiedzą o problemach swoich mieszkańców może przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze skierowane do społeczności. Działania te ujęte są w Gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2025-2026.

Zadania i cele określone w Programie inicjowane i realizowane są, m.in. przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołaną przez Wójta Gminy, w realizacji tych zadań uczestniczą także Urząd Gminy oraz gminne jednostki organizacyjne.

Program jest adresowany do całej społeczności mieszkańców Gminy Nieporęt, ze szczególnym uwzględnieniem osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, osób z uzależnieniami behawioralnymi, osób współuzależnionych, osób z grup ryzyka, osób doznających przemocy domowej i innych form przemocy, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób starszych, dzieci i młodzieży, a także osób zajmujących się zawodowo problemami uzależnień i zachowań ryzykownych.

Głównym zadaniem Programu jest stworzenie warunków służących zmniejszeniu szkód społecznych i ekonomicznych związanych z używaniem i nadużywaniem alkoholu, przeciwdziałaniu narkomanii, a także zmniejszeniu szkód społecznych i osobniczych wywołanych uzależnieniami od zachowań (uzależnieniami behawioralnymi) i ryzykownymi zachowaniami, jak również zapobieganiu marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób uzależnionych i współuzależnionych, osób starszych oraz osób z grup ryzyka, ponadto przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz innym formom przemocy w zakresie działań na rzecz mieszkańców Gminy Nieporęt, a także, co istotne prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, jak również w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i innym formom przemocy, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także pozalekcyjnych programów opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Opracowanie Programu oparto między innymi na diagnozie lokalnych zagrożeń społecznych sporządzonej przez firmę zewnętrzną na przełomie października i listopada 2023 roku, na podstawie której określono uwarunkowania lokalne związane z problematyką stanowiącą przedmiot Programu.

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2025-2026 został opracowany zgodnie z obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy.

W świetle powyższego podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na lata 2025-2026 uzasadnione jest obowiązującymi przepisami oraz rozeznanymi potrzebami.